

Óli Jacobsen
olijacobsen@olivant.fo

Her verður sagt um svimjingina:

“Annar dagurin, sunnudagin, byrjaði við kappsvimjing um fjørðin, ein teinur uppá o.u. 1200 metrar, har tvær gentur luttóku, Hanna Smith úr Vági (systir hin kenda svimjaran William Smith) og Signa Nygaard av Eiði. Hin fyrra vann.”

Ein vinnari av eini av hesi svimjikkappingum var Eli Nolsøe úr Vági. Hann varð seinni landsstýris- og løgtingsmaður.

Stóru umrøðuna fekk tó fót bóltsdysturin millum HB og TB. TB hevði sum nakað nýtt fingið venjara, og teir vunnu eisini 4-0.

Hanna minnst einki til, at tað var kalt at svimja á sjónum. Hon kundi flóta í tímavis, uttan at hetta nervaði hana nakað sum helst.

Hildu Honnu vera kóp

Átjan ára gomul fekk Hanna tyfus og var sera ring. Tá ið hon kom fyri seg, fór Hanna til Havnar at læra til sjúkrasystir á Dronning Alexandrines Hospital. Hetta var sera fjølbroytt arbeiði. Umframt at hjúkla um sjúklingarnar skuldi hon eisini vaska sjúkrastovurnar og skrubba trappurnar.

Hanna svam eisini nógv á Havnarvág. Tað var ikki sørt, at starvsfelagar hennara stuttleikaðu sær av henni. Onkur teirra plagdi at siga, at tey høvdu sæð ein kóp á vanni, og at tey máttu fara eftir byrsuni. Men tá kom róp í: “Hetta er jú Hanna!”

Á sjúkrahúsinum var Pauli Dahl yvirlækni. Hann var sjálvur ættaður úr Vági og visti, hvussu ófør hon var at svimja. Sum vágbingur helt hann, at tað kundi havt verið stuttligt, um ein vágbingur kundu havt gjørt eitt bragd í svimjing.

Hetta helt Hanna ikki so nógv um í fyrsta umfari. Hon helt seg ikki kunna svimja nakran serliga langan tein. Men Pauli Dahl gavst ikki, og hetta endaði við, at Hanna vildi royna okkurt, sum ikki var roynt fyrr.

Annars hevði tað mest nærliggjandi verið at svomið úr Havn til Nólsoyar. Men hetta vildi hon ikki. Hendan teinin hevði Maria, vanligi kallað Mia, Jacobsen, ættað av Hvalsrætt á Glyvrum, og seinni gift til Vágs, svomið frammanundan. Hetta var hennara bragd.

Úrslitið gjørdist so, at Hanna og Pauli Dahl samdust um, at hon skuldi royna at svimja frá Eystnesi til Havnar. Men Hanna legði doyðin á, at hetta skuldi haldast dult, so tað ikki frættist millum fólk!

Ætlanin var so, at Hanna skuldi leggja á fjørðin Ólavskudag. Men ólavskudag var so ringt veður, so her gjørdist einki. Hanna fór so í dans ólavskukvøld, sum flestu ungfolk gjørdu, og hon var seint heima aftur. Men Hanna skuldi kortini fara til arbeiðis aftur klokkan hálgum sjei morgunin eftir.

Tá ið hon er komin til arbeiðis, ringir Pauli Dahl, at nú var gott

veður at svimja! Nei, tað orkaði hon ikki. Um hon ikki hevði verið inni klokkan 11 kvøldið fyri??? Hon skuldi so leggja seg eina løtu. Men Hanna var so spent, at hon sovnaði als ikki.

Til tíðina gjørdi hon seg klára, men tað vóru ikki tær stóru fyrireikingarnar. Sjúkrasystirin Laura Klein, seinni Eirikstoft, smurdi hana inn í konsistensfeitti, og so fór hon í svimjadrakt.

Síðan varð farið við báti inn á Eystnes. Hanna var um at fáa sjóverk í bátinum, men tá tey komu inn undir land, leyp hon á sjógv og var sum fiskurin beinanvegin. Hon hevði ikki fyrr verið í Eysturoynni. So hon mátti tí fyrst seta fótin á land. Síðan legði hon á fjørðin og svam so seigan inn eftir. Kravldugdi hon ikki, so hon svam bringusvimjing allan vegin uttan eina lítla løtu, tá ið hon svam á rygginum.

Tríggir bátar fylgdu henni. Pauli Dahl var í einum tristi. Hann hevði fingið sonin Tórmóð og ein annan ungan drong at rógva. Umframt var lækna báturin og ein opin bátur afturat. Sjálvur heppaði Pauli Dahl millum annað við at kvøða úr Sigmundskvæðnum um ferðina, tá ið Sigmundur svam úr Skúvoy til Sandvíkar, og Torgrim Illi kvetti høvdið av honum, tá ið hann var komin til lands. Hanna minnst framvegis Paula Dahl kvøða: “Dreingir, tit haldið mær í hans hár”. Framhaldið er “meðan eg gevi honum banasár”. Hetta var nú vorðið sum eggjan!

Svimjingin gekk uppá stás, og Hanna svam teir úti við 4 fjórðingarnar, um 7½ km, uppá tveir tímar og 50 minuttir.

Hevði hug at fara á bláman aftur

Hanna helt sjálv ikki, at hetta var nakað fyri. Tað var bert eina løtu í Nólsoyarfirði og uttanfyri Hoyvíkshólmin, at tað var eitt sindur tungt, tí streymurin var ímóti. Einasti trupulleiki var, tá ið hon fekk sjógv í eyguni.

Hanna helt tað ikki vera so kalt, og hon var púra ómóð, tá ið hon kom í land í Havn. Og at halda hetta loyniligt kundi sjálvsagt heldur ikki eydnast. Svimjingin frættist skjótt munn av munni í Havn, og tað var eisini ein stór fjøld av fólki komin á molan at taka ímóti, samstundis sum skipini floytaðu. Smæðin sum Hanna var, dámdi henni als ikki hendan hávan, sum var gjørdur burtur úr sær. Hon hevði besta

Komandi tvær Miðvikurnar verða um tann skjótt 90 ára gamla Napoleon Andreassen, ættaður úr Oyndarfirði, búsitandi í Leirvík, sum hevur siglt kring Ísland fleiri ferðir. Aftaná kemur frásøgnin um Anfinn Mikkelsen

Hanna átti ikki børn sjálv. Men hon hevði stóra umsorgan fyri børnunum hjá systkjunum. Størsti barnaflokkurin var tey 11 børnini hjá beiggjanum William. Tey vóru so mong, at tey vóru ikki ofta saman. Her er tað kortini eydnaðist. Tey eru frá høgru John, Thomas Michael, Jens Erik, Heri, Ruth, Marjun, Marita, William, Sonne, Josefina, Hanna Maria

hugin at herja aftur á fjørðin, tá ið hon sá alt fólkið.

Tað gjørdi hon kortini ikki. Tey, sum minnst hendingina, siga, at hon kom uppá land við einum stórum brosi.

Hans Andrias yrkti um bragðið

Stóra skaldið Hans Andrias Djurhuus hevði hetta uppi í eini yrking, har hann dró ymsar hendingar á ólavsoyru fram.

Hann yrkti:

*Drukku skotadøgg
Skóru niður fløgg
Góvu stabbasteinum banahøgg.
Legði Eystnes frá
Svam ta bylgju blá
Legði ómóð inn á Havnarvág*

Í teimum fyrsti trimum reglunum sipaði Hans Andreas til ávísar havnarmenn, sum høvdu drukkið whisky – skotadøgg – og høvdu verið ólátadír. Teir høvdu skorið fløgg niður og bóla stabbasteinar oman av vegnum. Hinar tríggjar reglurnar eru um bragðið hjá Honnu.

Hetta avrikið vakti stóran ans. Øll bløðini skrivaðu tað, og tey vóru øll samd um, at hetta var eitt bragd.

Millum annað skrivaði Dimma-lætting, at hetta var ein “ualmindeleg smuk Præstation”, og at “ved landingsstedet ved Molen i Thors-havn viste den unge Dame ikke synderlige tegn paa Træthed. Hun havde klaret den lange Svømmetur med Glans.”

Til minnis um bragðið gav ÍSF Honnu eina gávu úr silvuri.

Skuldi endurtaka bragðið hjá Sigmundi

Hanna segði, at hon var so væl fyri aftaná svimjingina, at Pauli Dahl vil hava at royna at gera bragðið hjá Sigmundi Brestissyni eftir og svimja um Suðuroyafjørð, úr Skúvoy til Sandvíkar.

Sjálv hevði Hanna nú fingið eitt

Hesar tóku sjúkrasystirprógv í 1944. F.v. Hanna Smith, Vágur, Marin Malena Petersen, Fámjin, Anna Sofia Johannesen, Vestmanna og Amanda Olsen, Søldafjørður. Mynd: Fornminnissavnið

tílikt sjálvsálit, at hon hevði hug at royna hetta. Men hon segði, at hetta mátti gerast onkuntíð líkindini vóru góð. Eisini mátti tað gerast í einum sjóvarfalli, t.v.s. innan hægst 6 tímar. Hesir teinur er 9 fjórðingar ella gott og væl tað duplta av teininum millum Eystnes og Havnina.

Pauli Dahl og Hanna hildu, at hetta kundu vera stuttligt at royna, tí eydnaðist hetta, var tað eisini prógv fyri, at hetta lat seg gera. Men tað víðraði ongantíð í Skúvoy, og tí fall ætlanin burtur. Men framvegis heldur Hanna, at hetta ikki hevði verið ómøguligt.

Her kann verða nevnt, at tað var eisini umrøtt í bløðunum, at Mia Jacobsen skuldi royna tað sama, men hjá henni hendi so heldur ikki meira.

Flutti til Danmarkar

Alt sítt arbeiðslív hevur Hanna verið sjúkrasystir. Hon var fyrst eina tíð í Íslandi. Skjótt eftir kríggið fór hon til Danmarkar og var eisini eitt stutt skifti í Svøríki.

Í Keyppannahavn arbeiddi hon sum yvirsjúkrasystir á oyrradeildini á Kommunuhospitalinum.

Hanna varð gift, men fekk eingi børn sjálv. Men hinvegin tók hon sær væl av børnunum hjá systkj-unum. Hetta kom ikki minst til

góðar hjá teimum 11 børnunum hjá beiggjanum William Smith. Thomas Mikal greiðir frá, at Hanna fyri hann og systkini var sum ein onnur mamma, sum hjálpti væl til í teirra barnaríka heimi, og røsk var hon. Hetta hava systkini sjálvandi ikki gloymt henni.

Hanna er framvegis væl fyri og býr í síni íbúð í Dronningens Tværgade, ikki langt frá Nyhavn.

Hóast hon hevur verið 60-70 ár úr Føroyum, tosar hon enn føroyskt, og suðuroyamál sum ein vágbingur. Hon skrivur eisini feilfrítt føroyskt.

Hiðani skal eisini verða ynskt Honnu hjartaliga tillukku.

Keldur:

Jórun, Sonne og Thomas M. Smith Áki Bertoldsen í Sosialinum 10. August 1996.

Bókin um Ruth Smith.

Bókin: - men Gud gav vøkst.

Birgar Johannesen: Havnin - fólk og yrki.

Seinasta Miðvika:

Í seinasta parti um Mariu f. Poulsen var ein mynd av tveimum gentum, sum vaska klæði. Onnur var Maria. Nicolina Justinussen greiðir frá, at hin er Magretha hjá Sofusi